

מסוגלות

הידיעה שיש בי את היכולת להשפיע, והנכונות לקחת על כך אחריות

אנשים בעלי תחושת מסוגלות מאמינים שלמאמציהם יש השפעה וכי דברים אינם קורים מאליהם או מתוך מזל. הם נוקטים עמדה פעילה, הם אופטימיים, מגשימים את עצמם ובעלי כושר הסתגלות. תאורטיקנים זיהו שני מאפיינים בולטים של תחושת מסוגלות:

- ◆ אמונתו של היחיד ביכולתו לבצע בהצלחה את הנדרש על-מנת להשפיע על התוצאות.
- ◆ אמונתו החזקה של היחיד בכושר ההתמודדות שלו.

תחושת המסוגלות מהווה גורם מכריע בתפקוד המקצועי של האדם - היא משאב התודעה הבסיסי ביותר שמאפשר להפעיל את המשאבים האחרים (מודעות, מקצועיות, גמישות ותלות הדדית).

אנשים בעלי תחושת מסוגלות גבוהה ישקיעו אנרגיה רבה בעבודתם, יתמידו בה לאורך זמן, יציבו לעצמם מטרות מאתגרות יותר וימשיכו לפעול גם לנוכח קשיים או כשלון.

צ'רלס גרפילד¹, במחקרו על מבצעים מעולים, מצא שמוקד השליטה העיקרי אצל מבצעים מעולים הוא פנימי ולא חיצוני. יסוד בולט אצלם הוא אמונתם הבלתי מעורערת בסבירות הגבוהה של הצלחתם, כאשר השיאים שאליהם הם מגיעים מחזקים את אמונתם זו.

אנשים בעלי מוקד שליטה פנימי מגלים יזמה בשליטה בסביבתם. הם שולטים בדחפיהם, אוספים מידע, פעילים מבחינה קוגניטיבית, לומדים בהתלהבות מידע שיגדיל את סיכויי הצלחה שלהם ומראים סימנים של הומור.

פולך² רואה במסוגלות של מורה גורם חיוני ליישום מוצלח של שינוי; גם רוזנהולץ³ מצא שמסוגלות של מורים משפיעה על המיומנויות ועל יכולות השליטה הבסיסיות של תלמידיהם – ככל שהמורים בטוחים יותר בידע שלהם כך התלמידים מתקדמים יותר.

מקרים של משאב המסוגלות

- התמדה מול קשיים וכישלונות
- פרואקטיביות (יזמה ואחריות לעשייה)
- מיקוד שליטה פנימית
- הצבת אתגרים משמעותיים

¹ Garfield, C. Peak Performers: The New Heroes of American Business. NY: William Morrow and Company, Inc., 1986

² Fullan, M. The Meaning of Educational Change. NY: Teachers College Press, 1982

³ Rosenholtz, S. Teachers' Workplace: The Social Organization of Schools. NY: Longman, Inc., 1989